

Recenzja pracy doktorskiej mgr Mateusza Niemca

Temat: PRZYSTOSOWANIE DO CHOROBY NOWOTWOROWEJ A RYZYKO WYSTĄPIENIA DEPRESJI U KOBIET Z RAKIEM PIERSI

Przedstawiona do recenzji praca doktorska porusza niezwykle ważny i ciekawy temat, jakim jest wystąpienie depresji po leczeniu raka piersi, w zależności od przystosowania pacjentki do choroby nowotworowej. Doktorant uwypukla w swojej dysertacji, iż ważny jest nie tylko aspekt zdrowotny, ale również powrót pacjentek do pełnionych funkcji w społeczeństwie. Aby można było mówić o pełnym powrocie i odzyskaniu wcześniejszych ról społecznych, najważniejsza jest pełna akceptacja choroby przez pacjentkę oraz jej otoczenie. Bardzo ważne jest wyrażenie zgody na proponowane leczenie i konieczność akceptacji chwilowej zmiany wyglądu. Akceptacja choroby jest natomiast wyrazem adaptacji pacjentki do warunków narzuconych przez chorobę i wyrażeniem zgody na zmiany w życiu wynikające z jej rozpoznania. To wystarcza, aby pacjentka odzyskała spokój psychiczny i w miarę szybko wróciła do normalnego stylu życia z poczuciem własnej wartości.

Nowotwór piersi według danych zebranych w 2020 roku przez WHO dotyka rocznie 2,3 miliona kobiet na całym świecie. Standaryzowane współczynniki zachorowalności na ten nowotwór różnią się pomiędzy poszczególnymi krajami około 25-krotnie. Należy podkreślić że około 55% przypadków raka piersi diagnozowanych jest głównie w krajach wysokorozwiniętych, ale wzrost zachorowania dotyczy również krajów biedniejszych, gdzie wskaźnik śmiertelności jest zdecydowanie wyższy niż w krajach uprzemysłowionych.

Dlatego reasumując trzeba jednoznacznie podkreślić, że problem dotyczący pacjentek ze zdiagnozowanym rakiem piersi, ich cierpieniem, bólem, wyborem trudnych decyzji podczas często długotrwałego leczenia, lękiem o własne zdrowie i życie, ale także późniejsza akceptacja swojego wyglądu są dla każdego społeczeństwa, niezależnie od statusu materialnego bardzo istotne i wymagają edukacji oraz wsparcia w tak newralgicznych dla tych kobiet momentach. Podjęcie przez Doktoranta tematu analizy tego zagadnienia zasługuje na słowa uznania, być może tak wyraziste ukazanie problemu wpłynie na opracowanie oraz wdrożenie procesów psychoterapeutycznych w tej grupie pacjentek.

Oceniana dysertacja pod tytułem „Przystosowanie do choroby nowotworowej a ryzyko wystąpienia depresji u kobiet z rakiem piersi” została opisana na 169 stronach, zawiera 27 rycin i 72 tabele. Piśmiennictwo liczy 304 pozycji, a na końcu dysertacji umieszczone zostały ankiety, którymi posłużył się Doktorant w celu oceny jakości życia pacjentek zakwalifikowanych do badania. Ponadto do pracy dołączono zgodę dyrektora szpitala podkarpackiego na prowadzenie badań na terenie tego ośrodka oraz zgodę Komisji Bioetycznej. Praca posiada klasyczny układ, składa się z 8 zasadniczych rozdziałów: wstęp, cel, założenia oraz hipotezy badawcze pracy, materiał i metody, wyniki, dyskusja, wnioski oraz streszczenie pracy.

We wstępie Autor opisał podstawy teoretyczne, fizjologiczne, a także aspekt psychologiczny oraz kliniczny omawianego tematu. Wstęp jest zrozumiały i wprowadza czytelnika w zagadnienie, stanowi źródło wiedzy, która pomaga zrozumieć znaczenie i wagę tematu podjętego przez Doktoranta. Uważam, że wstęp jest obszerny, sugerowałabym w celach publikacyjnych jego nieco skrócenie. Mimo to, tworzy on spójną i logiczną całość, a dobrym rozwiązaniem zastosowanym przez Doktoranta jest umieszczenie na końcu wstępu czynników mających znaczenie dla przystosowania kobiet do choroby nowotworowej, które w sposób bardzo płynny przeprowadzają czytającego do postawionych celów.

Doktorant przedstawia jeden cel główny oraz 7 celów szczegółowych, które są sformułowane jasno i precyzyjnie.

Nie jestem zwolenniczką stawiania hipotez w pracach badawczych, dlatego uważam, że można pominąć te założenia.

Metodyka badań została przedstawiona w sposób bardzo szczegółowy. Kwestionariusz ankiety autorskiej został bardzo dobrze przemyślany. Na uwagę zasługuje fakt, iż badania, które zostały przeprowadzone w okresie od 6 listopada 2021 roku do 30 kwietnia 2022 roku objęły dużą grupę kobiet, gdyż aż 560 pacjentek z rozpoznaniem raka piersi leczonych w Podkarpackim Ośrodku Onkologicznym im. Ks. B. Markiewicza. Do analizy wybrano 522 z kompletnie wypełnionymi narzędziami badawczymi. W procesie badawczym zastosowano metodę sondażu diagnostycznego i technikę ankiety oraz cztery narzędzia badawcze: Autorski Kwestionariusz Ankiety, Skalę Przystosowania Psychicznego do Choroby Nowotworowej (Mini-MAC), Skalę Akceptacji Choroby (AIS) i Skalę Depresji Becka (BDI). Analizę zależności między dwiema zmiennymi porządkowymi lub między zmienną porządkową a ilościową przeprowadzono

poprzez wyznaczenie współczynnika korelacji gamma (γ) Kruskala-Goodmana. Dla analizy zależności między dwiema zmiennymi ilościowymi wykorzystano współczynnik korelacji r-Pearsona. W przypadku analizy wpływu kilku zmiennych niezależnych na jedną zmienną zależną wyrażoną na skali ilościowej wykorzystano model liniowej regresji wielorakiej. Obliczenia statystycznie wykonano z użyciem jednego z najnowszych pakietów statycznych - Statistica v. 13.3.

W rozdziale Wyniki Autor opisał szczegółowo obserwacje wraz z analizą statystyczną. Uważam za bardzo dobrą analizę czynników demograficzno-społecznych przedstawioną tabelarycznie i omówioną następnie w teście. Ponadto na podkreślenie zasługuje fakt, iż korelacje pomiędzy poszczególnymi zagadnieniami są przemyślane bardzo wnikliwie. Analizy szczegółowe wynikają jedna z drugiej i są przedstawione chronologicznie. Ryciny oraz tabele zostały dopracowane, są bardzo czytelne i wyraziste, a umieszczone podpisy zrozumiałe. Jedynym mankamentem w rozdziale Wyniki wydaje mi się niewielka tendencja Doktoranta do podsumowań i interpretacji, które nie powinny mieć miejsca w tym dziale.

Rozdział Dyskusja stanowi przegląd literatury poświęconej analizowanej tematyce. W tej części Doktorant porównał uzyskane przez siebie wyniki z dostępnymi w aktualnym piśmiennictwie, wykazując się jego bardzo dobrą znajomością. Opinie Doktoranta formułowane są ostrożnie, co świadczy o pragmatycznym i rzetelnym podejściu do badań naukowych. Autor przedstawia swoje wyniki w różnych aspektach, starając się jak najlepiej porównać prowadzone przez siebie badania z danymi z literatury. Wywód naukowy tworzy logiczną i spójną całość. Autor wykorzystał 304 pozycji piśmiennictwa. Niedosyt budzi, jedynie dobór polskojęzycznej literatury. Dyskutowane wyniki innych autorów interpretowane są prawidłowo i logicznie, porównywane z rezultatami badań Doktoranta.

W założeniu, wnioski jako podsumowanie pracy odpowiadają założonym celom i są sformułowane precyzyjnie. Doktorant postawił 5 celów szczegółowych, natomiast wniosków jest 7. Zrezygnowałabym z wniosku 5, który w mojej opinii jest bardziej wynikiem niż podsumowaniem lub bym go przeredagowała.

Przedstawiona do oceny dysertacja w pełni spełnia wymogi rozprawy naukowej na stopień doktora nauk o zdrowiu. Autor wykazał umiejętność zaprojektowania i przeprowadzenia badań naukowych. Recenzowana rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13. Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule

w zakresie sztuki (Dz.U. 2016 poz. 882 z późn. zm.). Ze względu na dużą dozę poznawczą pracy wnoszę o wyróżnienie pracy suma cum laude.

Uprzejmie wnoszę do Senatu Akademii Kaliskiej o dopuszczenie mgr Mateusza Niemca do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK

Oddziału Klinicznego Ginekologii
Rekonstrukcyjnej i Onkologicznej

prof. dr hab. n. med. Aneta Cymbaluk-Płoska